Warszawa, dnia 1 kwietnia 2010 r.

Stanowisko Koalicji na Rzecz Równych Szans w sprawie toczących się prac legislacyjnych odnośnie zmiany Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 kwietnia 2008 r. w sprawie Pełnomocnika Rządu do spraw Równego Traktowania (Dz. U. z dnia 30 kwietnia 2008 r.)

Uwagi Ogólne

Niżej podpisane organizacje skupione w Koalicji na Rzecz Równych Szans z niepokojem przyjmują ostatnie działania rządu odnośnie sposobu prowadzenia prac nad zmianą rozporządzenia regulującego działania Pełnomocnika Rządu ds. Równego Traktowania – rządowego podmiotu odpowiedzialnego za przeciwdziałanie dyskryminacji w Polsce. W Ocenie Skutków Regulacji załączonego do uzasadnieniu projektu rozporządzenia z dnia 11 marca br. zamieszczonego na stronie BIP Kancelarii Prezesa Rady Ministrów stwierdzono, że „*z uwagi na to, że projekt dotyczy funkcjonowania administracji rządowej, tym samym nie jest uzasadnione przeprowadzanie konsultacji społecznych*".

Podpisanym niżej organizacjom trudno jest się zgodzić z takim stanowiskiem. Z uwagi na to, że projektowana zmiana dotyczy zadań organu, który pełni niezmiernie ważną rolę społeczną a organizacje pozarządowe są jego głównym partnerem w codziennej pracy na rzecz wyrównywania szans, niezrozumiałe jest, dlaczego ekspercki głos organizacji reprezentujących interesy grup dyskryminowanych, na rzecz których działa także Pełnomocnik Rządu ds. Równego Traktowania, nie jest brany pod uwagę. Dlatego też, pomimo braku woli uwzględnienia opinii organizacji pozarządowych w procesie stanowienia prawa, poniżej przedstawiamy nasze uwagi do projektowanego rozporządzenia.

Uwagi szczegółowe

Proponujemy uzupełnienie katalogu przesłanek dyskryminacyjnych zawartego w § 2 ust.1 pkt 1 o kategorię tożsamości płciowej (która objęłaby osoby transpłciowe doświadczające systemowego wykluczenia zarówno społecznego jak i prawnego) oraz dyskryminacji na podstawie więcej niż jednej cechy prawnie chronionej (dyskryminacja zwielokrotniona). Dyskryminacja zwielokrotniona ma miejsce np. w sytuacji, w której osoba jest ofiarą dyskryminacji ze względu na swoją płeć i jednocześnie ze względu na niepełnosprawność, lub rasę lub pochodzenie etniczne. Wydaje się również celowym uzupełnienie ww. katalogu przesłanek o kategorię tzw. dyskryminacji przez asocjację (czyli nierówne potraktowanie osoby poprzez fakt powiązania jej z osobą, która cechę prawnie chronioną nosi) oraz dyskryminację przez błędne przypisanie cechy prawnie chronionej. W myśl orzecznictwa i wspólnotowej doktryny prawniczej, każde nierówne traktowanie takiej osoby motywowane wspomnianymi powyżej sytuacjami, jest uważane za dyskryminację na gruncie chronionej prawem cechy. Kwestia dyskryminacji przez asocjację była ostatnio przedmiotem

orzeczenia[1] Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości, w którym stwierdzono, że Dyrektywa Nr 2000/78/WE z 27 listopada 2000 r. ustanawiająca ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy chroni przed dyskryminacją także osoby, które choć same nie są niepełnosprawne, mogą doświadczać nierównego traktowania w postaci dyskryminacji bezpośredniej lub molestowania, z uwagi na ich powiązanie (asocjację) z osobami niepełnosprawnymi.

W projekcie rozporządzenia wprowadza się także nową przesłankę dyskryminacji – niepełnosprawność. Niewystarczająco jasno uzasadniono jednak podział kompetencji Pełnomocnika Rządu ds. Równego Traktowania i funkcjonującego już w polskiej administracji Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych, w którego kompetencjach pozostają działania na rzecz wyrównywania szans osób z niepełnosprawnościami. Takie rozwiązanie może przyczynić się do powielenia kompetencji i dublowania zadań przez organy rządowe w tej dziedzinie.

Podsumowanie

Biorąc pod uwagę fakt, iż planowane działania odnośnie Rozporządzenia w sprawie Pełnomocnika Rządu ds. Równego Traktowania dotykają spraw, którymi na co dzień zajmują się organizacje pozarządowe skupione w Koalicji na Rzecz Równych Szans, celowym jest informowanie i konsultowanie tych podmiotów w każdym przypadku zmian legislacyjnych dotyczących obszaru przeciwdziałania dyskryminacji. Z zaniepokojeniem obserwujemy po raz kolejny pomijanie społeczeństwa obywatelskiego w procesie stanowienia prawa.

Organizacje tworzące Koalicję na Rzecz Równych Szans doceniają fakt, iż rząd polski zdecydował się na powołanie stanowiska rządowego, którego zadaniem jest przeciwdziałanie dyskryminacji i zwalczanie nierówności. Nie można jednak nie zauważyć faktu, iż pomijanie eksperckich organizacji pozarządowych w procesie konsultacji tak ważnego aktu prawnego jest niepokojącą praktyką.

Z podobnym zaniepokojeniem przyjmujemy również brak dialogu odnośnie projektu *ustawy o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania.* Pomimo wielokrotnych interwencji organizacji pozarządowych, kolejne wersje ww. ustawy nie są przedstawiane do konsultacji i tym samym głos organizacji reprezentujących osoby, których ustawa ta będzie dotyczyła, są wykluczone z dialogu w tej sprawie.

Organizacje członkowskie Koalicji na Rzecz Równych Szans:
Polskie Towarzystwo Prawa Antydyskryminacyjnego - koordynator Koalicji
Fundacja Feminoteka
Stowarzyszenie przeciw Antysemityzmowi i Ksenofobii „Otwarta Rzeczpospolita"

[1] Sprawa S. Coleman v Attridge Law, Steve Law (C-303/06)

Kampania Przeciw Homofobii

Helsińska Fundacja Praw Człowieka

Lambda Warszawa

Amnesty International

Lambda Bydgoszcz

Towarzystwo Edukacji Antydyskryminacyjnej

Fundacja Równości

Koalicja Karat

Fundacja Trans-Fuzja

Federacja na rzecz Kobiet i Planowania Rodziny

Fundacja MaMa

Fundacja Przestrzeń Kobiet

Fundacja Autonomia

Stowarzyszenie Aktywne Kobiety

Stowarzyszenie Inicjatyw Niezależnych MIKUSZEWO

Stowarzyszenie Homo Faber

Stowarzyszenie na Rzecz Kobiet "Victoria"

Stowarzyszenie Nigdy Więcej

Stowarzyszenie Kobiet Konsola

FORUM 50+

Fundacja TUS

Stowarzyszenie Interwencji Prawnej

Instytut Podkarpacki

Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych

Stowarzyszenie Kobiet Niepełnosprawnych ONE.PL

Żydowskie Stowarzyszenie Czulent

Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego PRO HUMANUM

Związek Nauczycielstwa Polskiego

Stowarzyszenia Romów w Polsce

Koalicja na Rzecz Równych Szans to nieformalna platforma skupiająca szereg organizacji pozarządowych działających na rzecz praw człowieka i promowania zasady równości i niedyskryminacji. Organizacje wchodzące w skład koalicji są wiodącymi polskimi organizacjami eksperckimi od lat aktywnymi w obszarze przeciwdziałania dyskryminacji. Głównym celem platformy jest prowadzenie merytorycznego dialogu z rządem odpowiedzialnym za opracowanie kompleksowego i skutecznego prawa antydyskryminacyjnego.